

Przesłanie z okazji Światowego Dnia Turystyki 2018 r.

Turystyka i cyfrowa transformacja

Światowy Dzień Turystyki, promowany przez światową Organizację Turystyki (UNWTO), jest obchodzony każdego roku 27 września. Temat proponowany w roku 2018 „Turystyka i cyfrowa transformacja” skupia się na kwestii postępu w cyfrowych technologiach, będących źródłem transformacji naszej epoki i naszych zachowań, które wywołują gwałtowne zmiany w stylu naszego życia, odpoczynku, wakacjach, ruchliwości i turystyce w różnych jej formach.

Istnieje wiele zmian w zakresie implementacji nowych cyfrowych technologii mających swe implikacje w życiu społecznym, w jego międzyosobowych relacjach, pracy, zdrowiu, komunikacji, poszerzaniu kontaktów, umożliwieniu dostępu do informacji, wyrażaniu i porównywaniu różnorodnych, bogatych pomysłów, opinii i wizji świata. Najnowsze badania pokazują, że około 50 % cyfrowych podróżnych znajduje się pod wpływem i inspiracją obserwowanych obrazów i komentarzy on-line, jak też 70 % osób przed podjęciem decyzji o wyjeździe konsultuje się z nagraniami video i opiniami tych, którzy już podróżowali do wybranych miejsc¹.

Stąd też, obchody tegorocznego Światowego Dnia Turystyki skłaniają nas do refleksji nad wkładem technologicznego postępu nie tylko po to, by ulepszać produkty i usługi turystyczne, lecz także dlatego, że ta ewolucja stanowi część rozwoju zrównoważonej i odpowiedzialnej turystyki, ku któremu powinien być skierowany turystyczny sektor. Cyfrowe innowacje zmierzają do integralnego promowania wzmożonego zaangażowania osób i lokalnych wspólnot, jak też dążenia do inteligentnego i sprawiedliwego zarządzania zasobami. W ubiegłym roku międzynarodowa turystyka odnotowała 7 procentowy progres. Oczekuje się jej stałego wzrostu w ciągu następnej dekady. Trzeba doceniać potrzebę rozwijania zrównoważonej turystyki, tym bardziej, że wiele dobrze znanych i często wybieranych turystycznych destynacji doświadcza negatywnych wpływów, sprzecznych ze zdrową i uczciwą turystyką, zwaną niekiedy „over tourism”.

Kościół zawsze zwracał szczególną uwagę na duszpasterstwo w świecie turystyki, wolnego czasu i wakacji, jako okazji do odnowy, umocnienia rodziny i międzyosobowych więzi, ożywienia duchowego, podziwu nadzwyczajnej piękności stworzenia i integralnego wzrostu człowieczeństwa. „Kiedy z naciskiem mówimy, że człowiek jest obrazem Boga, to nie powinniśmy zapomnieć, że każde stworzenie ma swoją funkcję. (...) Cały materialny wszechświat jest językiem miłości Boga, Jego bezgranicznej sympatii do nas”². Tak więc turystyka jest skutecznym nośnikiem wartości i ideałów, gdy ofiaruje okazję do rozwoju ludzkiej osoby, w jej transcendentnym wymiarze, otwierając na spotkanie z Bogiem, a w jej

¹ Por. Politecnico of Milan's School of Management, *Osservatorio Innovazione Digitale nel Turismo*, 2017.

² Franciszek, Encyklika *Laudato si'*, 2015, n. 84

ziemskim wymiarze tworząc szczególną możliwość spotkania z innymi ludźmi i kontaktu z naturą.

Korzystanie w sektorze turystycznym z urządzeń cyfrowych przez operatorów i odbiorców stanowi ważką sposobność do podnoszenia jakości usług odpowiadających nowym wymogom czasu, lecz także do edukacji człowieka zmierzającej do kształtowania współodpowiedzialności za nasz „wspólny dom”, w którym żyjemy, generując formy innowacji dla skutecznego odzysku odpadów, recyklingu i twórczego ich wykorzystania, co pomaga chronić środowisko³. Gdy „jesteśmy skłonni uwierzyć, że wzrost mocy to po prostu postęp, że wzrost ten daje większe bezpieczeństwo, pożytek, więcej żywotnych sił i pełnię wartości, jak gdyby rzeczywistość, dobro i prawda spontanicznie wypływały z samej mocy technologii i ekonomii”⁴, to ryzykujemy niepoprawne i niszczące podejście do godności człowieka, ze szkodliwymi tego skutkami. W szczególności chodzi tu o wytwarzanie i wykorzystanie „danych”, specjalnie danych osobowych, umieszczonych w „cyfrowym świecie”, dominującej roli algorytmów tego procesu danych i ich produkcji, z kolei dodatkowych danych i informacji, na różnych poziomach, dostępnych również dla tych, którzy chcą użyć ich w celach wyłącznie komercyjnych, propagandy albo nawet manipulacyjnych strategii. Tak naprawdę algorytmy nie są prostymi liczbami i neutralnymi ciągami operacji, ale raczej szczegółowym opracowaniem zamiarów, które dążą do precyzyjnych celów. Mogą być one użyte, by wpływać na osobiste wybory i decyzje, w efekcie kształtując indywidualne myśli i świadomość. Kiedy techniczne narzędzia „staną się wszechobecne, nie będą sprzyjać rozwojowi zdolności do mądrego życia, głębokiego myślenia i wielkodusznego miłowania”⁵.

„Z tego względu nadszedł czas, aby zaakceptować pewien spadek w niektórych częściach świata, zapewniając środki, by możliwy był zdrowy rozwój gdzie indziej. (...) Społeczeństwa krajów zaawansowanych technologicznie muszą być gotowe stworzyć okoliczności sprzyjające zachowaniom cechującym się umiarem, zmniejszając swoje zapotrzebowanie na energię i poprawiając warunki jej wykorzystania”⁶. Trzeba umożliwić dostęp do cyfrowych urządzeń każdemu z uwzględnieniem szacunku i ochrony wolności wyboru każdej osoby. Ostatecznym celem nie jest implementacja nowych technologii cyfrowych do turystyki, ale progresywne wykorzystanie technologii musi być zharmonizowane z rosnącą świadomością każdej osoby i społeczności szacunku wobec środowiska oraz jego zrównoważonego rozwoju.

Specjalna uwaga powinna być poświęcona młodemu pokoleniu, które stanowi największy procent cyfrowych użytkowników. W *Instrumentum laboris* przygotowanym na 15-te zgromadzenie generalne synodu biskupów dotyczące tematyki młodzieży⁷, punkt 3 omawia konieczność opracowania ścieżek formacji i antropologicznej edukacji młodych, tak by mogli

³ Tamże, n. 192.

⁴ Tamże, n. 105.

⁵ Tamże, n. 47.

⁶ Tamże, n. 193.

⁷ Synod Biskupów, *Instrumentum laboris* 15-go zwyczajnego zgromadzenia generalnego synodu biskupów na temat „Młodzi, wiara i rozeznawanie powołania”, 3-28 października 2018, n. 3.

oni żyć „cyfrowym życiem”, nie oddzielając egzystencji online i offline, nie dopuścili do oszukania siebie wirtualnym światem, który zniekształca wyobrażenie o rzeczywistości i doprowadza do utraty tożsamości, co łączy się z fałszywym pojmowaniem ludzkiej osoby. Tak jak przypomina nam papież Franciszek: „To nie wystarcza, by «być przechodniem» [«passers-by»] na głównych drogach cyfrowych, po prostu «połączonym». Połączenie wymaga wzrastania do prawdziwego spotkania. Nie możemy żyć osobno, zamknięci wzajem na siebie. Musimy kochać i potrzebujemy miłości”⁸.

Dykasteria skierowuje słowa nadziei do wszystkich, turystów i wczasowiczów: „niech turystyka przyczyni się do wychwalania Boga, coraz mocniejszego utwierdzenia godności człowieka, wzajemnego poznania, duchowego braterstwa, odpoczynku ciała i duszy”⁹.

Kard. Peter Kodwo Appiah Turkson

Prefekt Dykasterii

Watykan, 26 lipca 2018 r.

Źródło: <http://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2018/08/04/180804a.html>

Tłumaczenie nieautoryzowane: ks. M. Ostrowski

⁸ Franciszek, *Przesłanie na 48 Światowy dzień Środków Przekazu*, 23 stycznia 2014.

⁹ Paweł VI, *Przemówienie do uczestników 1-go Diecezjalnego Kongresu Duszpasterstwa Turystycznego*, 12 czerwca 1969.